

ЧАЙКІНА Н.О., НІКОЛЕНКО О.М.

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ
КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ**

Полтава

2010

Міністерство освіти і науки України
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка

ЧАЙКІНА Н.О., НІКОЛЕНКО О.М.

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ
КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ**

Науково-методичний посібник

Видавець: ПНПУ
Полтава
2010

УДК 371.134.015.3 (477)
ББК 74.580 р3+74.580.25

Чайкіна Н.О. , Ніколенко О.М. Організація внутрішнього моніторингу якості професійної підготовки фахівців в умовах кредитно-модульної системи навчання: Науково-методичний посібник та методичні рекомендації. – Полтава, 2010. – 112с.

Ч15
ISBN 978-966-2538-00-7

Рекомендовано до друку вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка протокол № 2 від 30 вересня 2010р.

Чайкіна Наталія Олександрівна – PhD, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології, голова моніторингової комісії ПНПУ імені В.Г.Короленка
Ніколенко Ольга Миколаївна – доктор філологічних наук, професор

Рецензенти:

Ісаєва О.А., доктор педагогічних наук, професор Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Тодорова І.С., кандидат психологічних наук, доцент кафедри культурології та історії Полтавського університету економіки і торгівлі України

У посібнику визначено основні напрямки та методика проведення моніторингу як системи заходів підвищення якості професійної підготовки. Основну увагу приділено інструментарії моніторингу та аналізу його результатів. У посібнику висвітлено різні функції внутрішнього моніторингу якості підготовки фахівців (організаційна, інформаційна, стратегічна, прогностична тощо).

Для керівників, викладачів, аспірантів вищих навчальних закладів.

ISBN 978-966-2538-00-7

УДК 371.134.015.3 (477)
ББК 74.580 р3+74.580.25

© Н.О.Чайкіна; 2010
© О.М. Ніколенко; 2010
© ПНПУ, 2010

ЗМІСТ

1. ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....
 2. ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ПОЛТАВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ імені В.Г. КОРОЛЕНКА.....
 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ І – ІІ КУРСІВ ДО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (осінь 2007).....
 4. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВАЮТЬСЯ ЗА КМСН В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (зима 2008).....
 5. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КМСН В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (літо 2008).....
 6. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ І – ІІ КУРСІВ ДО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (осінь 2008).....
 7. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВАЮТЬСЯ ЗА КМСН В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (зима 2009).....
 8. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ І ЯКОСТІ ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (весна 2009).....
 9. РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ І – ІІ КУРСІВ ДО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (осінь 2009).....
- ПРОПОЗИЦІЇ.....

ДОДАТКИ.....	
ДОДАТОК 1. Анкета «Адаптація студентів 1 курсу до КМСН».....	
ДОДАТОК 2. Анкета «Адаптація студентів 2 курсу до КМСН».....	
ДОДАТОК 3. Анкета «Рівень підсумкового оцінювання знань студентів»....	
ДОДАТОК 4. Анкета «Рівень демократизації системи освіти» (для викладачів).....	
ДОДАТОК 5. Анкета «Рівень демократизації системи освіти» (для студентів).....	
ДОДАТОК 6. Анкета «Рівень якості підвищення кваліфікації».....	
ДОДАТОК 7. Таблиця 1. «Констатуючий та порівняльний моніторинг успішності студентів 2 курсу по факультетах» (зима 2008р.).....	
ДОДАТОК 8. Таблиця 2. «Констатуючий та порівняльний моніторинг успішності студентів 2 курсу по факультетах» (літо 2008р.).....	
ДОДАТОК 9. Таблиця 3. «Констатуючий та порівняльний моніторинг успішності студентів 3 курсу по факультетах» (зима 2009р.).....	

ТЕОРЕТИКО - МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Проблема моніторингу знайшла широке висвітлення у теорії управління вищими навчальними закладами. Але проблема моніторингу в управлінні ВНЗ ще не знайшла остаточного вирішення. Головним залишається питання сутності моніторингу. У класичній теорії управління широко розповсюдженим є поняття „контроль”. Як відомо, контроль розглядають як одну із функцій управління, спрямовану на вирішення **трьох завдань** – виявлення відхилень фактичних результатів управління від передбачених, з’ясування причин розходження мети та результатів управління, визначення змісту регулюючої діяльності щодо зведення до мінімуму наявних відхилень. (5)

Частина науковців (2) фактично ототожнює моніторинг з контролюючо-аналітичною діяльністю, що значно поширює його межі й не дозволяє з’ясувати його принципові особливості. З цього приводу треба зазначити, що контроль є складовою управлінського циклу, він спрямований на діагностику реалізації плану роботи та її мети. У зв’язку з цим контроль має ситуативний характер, є нетривалим за часом реалізації і пов’язаний з мікроелементами освітньої системи, а моніторинг пов’язаний з функціонуванням всієї системи. Моніторинг передуює плануванню та прийняттю рішень. До цього треба додати, що моніторинг спрямований на головні параметри навчального закладу і має статус дослідження, а не емпіричного збирання матеріалів. Він має комплексний, системний характер і створює умови для планування – річного, перспективного, стратегічного. Моніторинг реалізується за допомогою комплексу методів і чітко розроблених процедур. На відміну від контролю, який кожного року спрямовується на нові об’єкти, моніторинг спрямовується на одні й ті самі об’єкти й періодично повторюється. Наведені положення дозволяють визначити **моніторинг** як систему заходів щодо набуття та аналізу інформації з метою вивчення та оцінювання якості професійної підготовки та

прийняття рішень про розвиток навчально-виховного процесу на основі аналізу виявлених типових особливостей та тенденцій. Тобто, **моніторинг**:

- це інформаційна система, яка поповнюється завдяки циклічності відстеження (збір та розповсюдження інформації);
- має зворотній зв'язок, перевірка та оцінювання стану об'єкта й прийняття оперативного управлінського рішення;
- спрямован на відстеження певного об'єкту управління за колегіально створеним еталоном об'єкта.

На основі цього можемо зазначити, що **суть** моніторингу складає інформаційне дослідження, **процес**: створення умов для планування та прийняття управлінських рішень, **результат**: технологічна оцінка поточного стану об'єкта управління, його регуляція та прогнозування подальшого розвитку. Моніторинг у ВНЗ пов'язаний:

- з якістю освіти;
- з культурою оцінювання;
- з управлінням якістю освіти;
- з управлінськими рішеннями та стратегічним менеджментом.

У міжнародному стандарті ISO **якість** розглядається як ступінь відповідності сукупності власних характеристик продукції, процесу або системи сформованим потребам або очікуванням, загальноприйнятим або обов'язковим. Це визначення дозволяє зробити важливий висновок про зв'язок якості моніторингу зі стандартами, еталонами, нормами. Якість – це властивість, яка реально задовольняє споживача. Однак потреби та очікування споживача можуть змінюватися, тому якість є змінною величиною. Ця властивість впливає на здійснення моніторингової діяльності.

Важливою умовою ефективності моніторингу є відповідність його процедур вимогам **культури оцінювання**, яку характеризують: наявність чітких критеріїв оцінки; розробленість процедур оцінювання; наявність кваліфікованих експертів; розробленість форм фіксації інформації в ході

моніторингу; розробленість часових характеристик оцінювання; зв'язок оцінювання з системою прийняття управлінських рішень.

Моніторинг є складовою управління якістю освіти. **Управління якістю освіти** – це система певних організаційних процедур, яка забезпечує якість всіх головних складових освітнього процесу – його цілей, змісту освіти, діяльності викладачів, діяльності студентів, матеріальної бази, організації освітнього процесу, оцінки якості освіти. Моніторинг забезпечує опосередкований та безпосередній вплив на якість освіти. Опосередкований вплив пов'язаний з тим, що моніторинг забезпечує управління інформацією, необхідною для прийняття рішень, а безпосередній вплив здійснюють вже самі ці рішення. Безпосередній вплив забезпечують самі моніторингові процедури. Так наприклад, якщо систематично проводиться оцінювання студентами організації навчального процесу, діяльності викладачів, то сам факт здійснення моніторингових процедур забезпечує управлінський вплив. Викладачі починають корегувати свою діяльність відповідно до критеріїв, за якими вони оцінюються.

У наш час підвищення ефективності вищої освіти пов'язують зі **стратегічним менеджментом**. Такому підходу до управління притаманний зв'язок управлінської діяльності з місією вищого навчального закладу, урахуванням вимог середовища, зовнішніх загроз, урахуванням слабких місць, аналіз зовнішніх та внутрішніх можливостей, урахування можливих ускладнень, формування готовності працівників до нововведень, визначенням засобів наближення мети та результатів управління. Урахування особливостей стратегічного менеджменту дозволяє визначити місце, цілі, спрямованість моніторингу в сучасній системі управлінської діяльності. Розглянуті особливості моніторингу, його місце в управлінській діяльності дозволяють визначити основні **напрямки моніторингової діяльності**, які в свою чергу виступають **індикаторами якості освіти**:

1. Контекстуальна інформація: моніторинг контексту освітнього процесу, який передбачає відстеження головних соціальних чинників, які впливають на функціонування навчального закладу. До цих чинників треба віднести

наявність соціальних та індивідуальних потреб у підготовці фахівців тієї чи іншої спеціальності; обсяги підготовки фахівців тієї чи іншої спеціальності в регіоні, а іноді – в країні; вартість навчання в інших навчальних закладах, можливості для працевлаштування випускників тощо.

2. Освітній процес: моніторинг перебігу освітнього процесу, який включає якість змісту освіти, якість виконання навчальних планів; якість діяльності викладачів; якість управління.

3. Освітні досягнення: моніторинг результату освітнього процесу, який включає якість засвоєння навчальних дисциплін; сформованість особистих якостей у випускників; діяльність випускників.

4. Ресурсний внесок в освіту: моніторинг ресурсів освітнього процесу, який включає якість матеріально-технічного забезпечення навчального процесу.

Формування цілісної системи моніторингової діяльності ВНЗ передбачає визначення її загальної логіки та конкретних параметрів, які будуть відстежуватися. Загальна логіка полягає в наступному – чим нижчим є рівень моніторингу, тим більшою є кількість параметрів, які відстежуються, та тим конкретнішими вони є. У моніторингу якості вищої освіти можна виокремити такі **рівні**: кафедральний, факультетський, університетський, регіональний, державний, континентальний, світовий. Практична реалізація завдань моніторингу вищим навчальним закладом здійснюється на перших трьох рівнях – кафедральному, факультетському, університетському.

До показників **університетського рівня** можна віднести:

- відсоток випускників, працевлаштованих за спеціальностями;
- відсоток випускників, які працюють за спеціальністю через 1, 3, 5 років після закінчення ВНЗ;
- оцінка готовності випускників до професійної діяльності головою ДЕКУ (високий, середній, низький рівень);
- самооцінка готовності випускників до професійної діяльності (високий, середній, низький рівень);
- рівень заробітної платні випускників;

- забезпеченість випускників житлом.

До показників **факультетського рівня** можна віднести:

- відповідність особистісних якостей випускників вимогам професії;
- відповідність професійних знань випускників вимогам професії;
- відповідність професійних умінь випускників вимогам професії;
- здатність випускників до інноваційної діяльності;
- рейтинг випускників серед працівників установи;
- рівень захворюваності випускників;
- особисті досягнення випускників (нагороди, звання, винаходи, наукові роботи, ступені).

До показників **кафедрального рівня** можна віднести: наявність у випускників основних структурних компонентів знань та вмінь (відповідно до кваліфікаційної характеристики та переліку компетенцій фахівця); позитивні риси в роботі випускників; недоліки в роботі випускників; ставлення підлеглих до випускників; ставлення колег по роботі до випускників; ставлення керівників до випускників.

Під час використання запропонованих критеріїв треба враховувати, який із підходів є підґрунтям системи підготовки фахівців у навчальному закладі. Якщо це знанієвий підхід, то моніторинг спрямовується саме на знання та вміння випускників. А якщо це компетентнісний підхід, то моніторинг спрямовується саме на діагностику компетенцій фахівців, які поєднують знання та вміння.

До **завдань моніторингу** можна віднести: 1) визначення якості навчальних досягнень студентів та рівень їх соціалізації; 2) вивчення зв'язку між успішністю студентів і: соціальними умовами їх життя, результатами роботи викладачів, рівнем їх соціального захисту, моральними установками, цінностями; 3) оцінка якості кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, лабораторного забезпечення навчального закладу; 4) оцінка величини впливу на навчальний процес державних освітніх програм та стандартів; 5) дослідження педагогічного процесу та успіхи студентів в

залежності від соціального статусу та аналіз політики держави; 6) виявлення факторів, які здійснюють вплив на хід і результати освітніх реформ; 7) порівняння результатів функціонування закладів вищої освіти. Реалізація завдань моніторингу передбачає розробку його науково-практичного **інструментарію**. Найбільш доцільними для вирішення завдань моніторингу є методи опитування, експертне оцінювання, спостереження, вивчення документації, аналіз продуктів діяльності.

Таким чином, теоретико-методичні основи моніторингу якості професійної підготовки майбутніх молодих фахівців складає тлумачення його сутності та особливостей, визначення місця моніторингу в управлінні вищим навчальним закладом, обґрунтування його напрямків та змісту, визначення його технологічних засад. Подальшої розробки потребують проблеми визначення суб'єктів моніторингової діяльності, обґрунтування теоретичних моделей змісту діяльності випускників навчальних закладів, на які треба орієнтувати моніторинг, визначення шляхів реалізації висновків та рішень, розроблених в результаті моніторингу.

Література:

1. Качалова Л.П. Педагогический мониторинг: Процессы интеграции психолого-педагогических знаний будущего учителя // Стандарты и мониторинг в образовании. – 1999. – №6. – С.31 – 34.
2. Курлехт М.В., Тельнюк И.В. Экспертные оценки в образовании: Учебное пособие для студентов факультетов дошк. образования высш. пед. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 112 с.
3. Моніторинг стандартів освіти / За ред. Альберта Тайджмана і Т.Невілла Послтвейна. – Львів: Літопис, 2003. – 328с.
4. Моніторинг якості освіти: світові досягнення та українські перспективи /За заг. ред. О.І.Локшиної– К.: К.І.С., 2004. – 128с.
5. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. – К.: Знання, 2006.–365с.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВНУТРІШНІЙ МОНІТОРИНГ ЯКОСТІ ОСВІТИ
В ПОЛТАВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА

Мета і завдання внутрішнього моніторингу
в педагогічному закладі

Основна мета внутрішнього моніторингу – спостереження та аналіз процесу впровадження кредитно-модульної системи навчання та її впливу на формування майбутніх фахівців.

Завдання внутрішнього моніторингу:

- дослідження результативності навчання та викладання;
- аналіз ефективності кредитно-модульної системи;
- забезпечення прозорості й відкритості в навчанні;
- підвищення активності суб'єктів навчального процесу;
- сприяння покращенню організації навчального процесу та його навчально-методичного забезпечення;
- запобігання корупції;
- підготовка до зовнішнього моніторингу закладу, спеціальностей.

Організація внутрішнього моніторингу в педагогічному закладі здійснюється згідно з цим Положенням, затвердженим ученою радою університету. Внутрішній моніторинг якості освіти забезпечують деканати, методичні комісії факультетів, методична рада університету, моніторингова комісія університету, кафедри. До внутрішнього моніторингу якості освіти залучаються й органи студентського самоврядування, студенти як повноправні партнери в навчально-виховному процесі. Результати внутрішнього моніторингу мають велике значення у плані підготовки до зовнішнього моніторингу навчального закладу з боку ДАК і МОНУ (акредитація і ліцензування спеціальностей). В цілому внутрішній моніторинг має сприяти поліпшенню якості освіти в педагогічному закладі.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ЗАКЛАДІ

Моніторинг адаптації студентів до кредитно-модульної системи навчання

Здійснюється періодично деканатами, моніторинговою комісією університету, методичними комісіями факультетів, а також органами студентського самоврядування (за згодою).

Успішне навчання в умовах кредитно-модульної системи неможливе без чіткого розуміння мети, завдань, структури навчального процесу, місця в ній студента, його обов'язків та прав. Відстеження адаптації студентів до кредитно-модульної системи навчання має важливе значення для формування якостей майбутніх спеціалістів і виховання їх як особистості.

Форми моніторингу адаптації студентів до кредитно-модульної системи навчання – анкетування, опитування (відкрите і закрите), обговорення проблем студентства на зборах груп, курсів, факультетів, конференції студентів і аспірантів університету, студентській раді університету, вченій раді університету.

Моніторинг результатів навчання студентів

Здійснюється періодично деканатами факультетів, а також моніторинговою комісією університету за результатами навчання студентів (протягом семестру, року, кількох років).

Види моніторингу результатів навчання – констатуючий моніторинг, порівняльний моніторинг, прогнозуючий моніторинг.

Констатуючий моніторинг – встановлення результатів навчання студентів у семестрі (навчальному році): середній бал успішності за національною шкалою та шкалою ECTS (по групі, курсу, факультету, університету), успішність (%), якість (%).

Порівняльний моніторинг – зіставлення результатів навчання студентів (по групах, по курсах, по факультетах, по роках навчання).

Прогнозуючий моніторинг – встановлення на підставі аналізу фактів за тривалий час закономірностей, тенденцій (позитивних чи негативних) у результатах навчання студентів; прогнозування, попередження певних явищ у навчальному процесі.

Форми моніторингу результатів навчання – кількісний і якісний аналіз результатів навчання за відомостями успішності, виконання ККР, ректорських контрольних робіт, форм модульного і підсумкового контролю та ін.

Моніторинг результатів навчання має велике значення для забезпечення акредитації спеціальностей.

Моніторинг оцінювання студентів

Здійснюється кафедрами, деканатами, методичними комісіями факультетів, методичною радою університету, органами студентського самоврядування.

Моніторинг оцінювання студентів передбачає аналіз критеріїв оцінювання з різних дисциплін, відкритості й доступності інформації для студентів, фаховість оцінювання, форми й види оцінювання.

Форми моніторингу – адміністративні перевірки, які встановлюють точність здійснення виписаних процедур, обговорення на засіданнях кафедр та вчених радах факультетів, анкетування та ін.

Моніторинг навчальних ресурсів

Здійснюється методичними комісіями факультету, методичною радою університету, навчальним відділом, кафедрами, деканатами.

Наявність та якість навчальних програм, робочих навчальних програм, посібників, підручників, збірників тестів тощо – одна з основних умов якісної освіти. Тому створення навчально-методичного забезпечення та постійне його оновлення відповідно до вимог сучасної вищої школи є важливою ланкою

входу України до європейського освітнього простору. Крім того, для забезпечення сучасного рівня викладання необхідним є постійне оновлення бібліотеки, створення електронного каталогу, наявність комп'ютерів та електронних посібників, підручників тощо.

Форми моніторингу навчально-методичного забезпечення кредитно-модульної системи – перевірка необхідної документації, ресурсів відповідними підрозділами, обговорення навчально-методичного забезпечення на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів, методичній раді університету, вченій раді університету.

Моніторинг організації навчального процесу

Здійснюється періодично деканатами факультетів, моніторинговою комісією університету, навчальним відділом, методичними комісіями факультетів, методичною радою університету.

Форми моніторингу організації кредитно-модульної системи навчання – перевірка навчальних планів, графіків навчального процесу, структурно-логічних схем (СЛС) навчального процесу, розкладу занять, розподілу й використання навчального часу студентів та викладачів тощо.

Моніторинг якості викладацького складу

Здійснюється кафедрами, деканатами, методичними комісіями факультетів, методичною радою університету, навчальним відділом, органами студентського самоврядування.

Моніторинг викладацького складу передбачає вивчення динаміки отримання ступенів і звань викладачів, процесу підвищення їх кваліфікації, відповідність рівня викладання сучасним вимогам.

Форми моніторингу викладацького складу – перевірка звітів про стажування, обговорення відкритих занять, відвідування занять, анкетування та ін.

Моніторинг демократизації системи освіти в навчальному закладі

Здійснюється моніторинговою комісією університету, методичними комісіями факультетів, деканатами, органами студентського самоврядування.

Моніторинг демократизації системи освіти в навчальному закладі передбачає відстеження відносин між різними суб'єктами навчального процесу (студентів і викладачів, різних підрозділів), їх ролі в загальній організації системи навчання, а також прозорості й відкритості вимог навчання, демократичності в організації вступної кампанії. Важливою складовою моніторингу демократизації системи освіти в навчальному закладі є публічність інформації щодо діяльності університету, широке висвітлення заходів з навчання та виховання студентів, а також про навчальні можливості університету. Навчальний заклад повинен регулярно публікувати найсвіжішу, неупереджену й об'єктивну інформацію – як кількісну, так і якісну – про навчальні програми і кваліфікації, котрі пропонуються абітурієнтам, а також нести відповідальність за надану інформацію.

Моніторинг демократизації системи освіти в навчальному закладі має запобігати корупції та авторитаризму, а також сприяти прилученню студентства до європейських цінностей.

Форми моніторингу демократизації системи освіти в навчальному закладі – анкетування, опитування (студентів і викладачів; закрите і відкрите), перевірка результатів вступної кампанії, обговорення проблем навчального процесу на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів, методичних комісіях факультетів, методичній раді університету, вченій раді університету, органів студентського самоврядування.

**РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ АДАПТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ 1 – 2 КУРСІВ ДО КМСН В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА
(осінь 2007 р.)**

Професійна адаптація майбутнього вчителя – це процес взаємодії особистості й соціального середовища з метою досягнення таких стосунків між ними, які в найбільшій мірі забезпечують ефективність навчально-педагогічної діяльності, розвиток студентського колективу й особистісну задоволеність професійною самореалізацією. Через адаптацію забезпечується можливість прискорення ефективного функціонування особистості студента в змінених обставинах життя. Зміна соціальної ситуації розвитку студента пов'язана із входженням в нову соціальну позицію і нову систему взаємовідносин. Період адаптації першокурсника пов'язаний із руйнуванням раніше сформованих стереотипів, що може породжувати труднощі як у навчанні (порівняно зі школою - низька успішність), так і в спілкуванні. Адаптивна стратегія буде визначатись рівнем відповідності суб'єктивних і об'єктивних елементів допрофесійної адаптації по відношенню до ступеня збігу очікувань першокурсника з реальною ситуацією, тобто наскільки зближене «Я-бажане» і «Я-реальне».

Моніторинг адаптації студентів на етапі допрофесійної підготовки проводився серед 183 першокурсників та 170 – другокурсників усіх факультетів педагогічного університету. Другокурсників ми досліджували з метою визначення, що є динамічною складовою, а що стійкою складовою допрофесійної адаптації студентів. Виходячи з того, що ця адаптація вміщує й виробничо-технологічні, соціально-психологічні і особистісні елементи, нами була розроблена анкета (Додаток 1,2), яка була спрямована на вивчення цих елементів адаптації. Враховуючи те, що на момент дослідження першокурсники навчались тільки 6 тижнів, то дані умовно можна назвати репрезентативними, вони показують лише тенденцію, тому акцентуація по факультетах є недоцільною; водночас на 2-курсі отримані дані представлені з урахуванням диференціації по факультетах.

Виробничо-технологічний елемент адаптації – це процес засвоєння студентом характерних умов і особливостей навчальної діяльності.

В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

1) характер навчальної діяльності

Для 1-го курсу: 75% відзначають труднощі в адаптації за рахунок великих вимог до навчання порівняно зі школою, 59% - посередньо обізнані з кредитно-модульною системою, при цьому 53% вважають її незручною, бо кожен бал важко отримувати, тоді як 47% вважає цю систему зручною, бо йде накопичення балів протягом семестру, 85% особливо незвично займатися самостійною роботою, відзначається її складність, 66% вважає, що великий обсяг матеріалу зумовлює постійну працю протягом семестру, підготовку до кожного заняття, оскільки йде оцінювання кожного студента, що призводить до перенавантаження.

Для 2-го курсу: 54% добре обізнані з кредитно-модульною системою з усіх дисциплін, але простежується суперечливість у відповідях: усі програми студентів задовольняють, але потім студенти зазначають, що кожного щось не влаштовує у цих програмах. Труднощі становлять індивідуально-дослідницькі завдання (фізико-математичний факультет), перевантаження самостійною роботою (усі факультети), 57% вважають за необхідне посилити дисципліну студентів, а 54% - підвищити компетентність викладачів, 42% наголошує на потребі більшої практичної спрямованості занять.

2) умови навчання

1-й курс: 90% студентів обізнані з усіх дисциплін про розподіл балів за кредитно-модульною системою і майже всі програми їх задовольняють. Труднощі пов'язані у 80% з системою здобуття балів, з різними системами оцінювання балів у викладачів. Більшості вистачає лише 50% часу для підготовки до занять за кредитно - модульною системою, незадоволення у 75% викликає недостатня кількість наукової літератури на абонементі та неприязнь бібліотекарів, низька культура обслуговування на науковому абонементі, що, на думку студентів, утруднює виконання самостійної роботи.

Для 2-го курсу: труднощі пов'язані з різною системою оцінювання у викладачів (факультет фізичного виховання, філологічний факультет), незручний розподіл балів (філологічний факультет, природничий факультет, факультет технологій та дизайну), мало навчальної літератури на абонементях (усі факультети), довгі, нецікаві пари, і водночас мало лекцій, старі плани практичних занять (природничий факультет), темп викладання надто швидкий (філологічний факультет). 54% хотіли б бачити інновації у навчанні, 43% - сучасні методи навчання, 73% - можливість вибору дисципліни (усі факультети).

3) режим навчання

1 – курс: 83% важко пристосовуватись до нового темпу навчання, коли пара йде 1 год. 20 хв., а не 45 хв., як у школі, 50% не задоволені розкладом занять, коли він є нестабільним, коли практичні заняття випереджають лекційні, коли в один день буває по 3 практичних чи лабораторних заняття, або відразу по 2 модульних контролях.

Для 2-го курсу: студентів не задовольняє велика кількість практичних занять на тиждень (фізико-математичний факультет), лабораторні у понеділок (факультет технологій та дизайну), 2 зміна (психолого-педагогічний факультет); нестабільний розклад викликає незадоволення у 57% студентів на психолого-педагогічному факультеті, у 40% студентів на природничому факультеті; задоволені розкладом 80% студентів на фізико-математичному факультеті, 64% студентів на історичному факультеті, 85% студентів на факультеті технологій та дизайну; студентів не влаштовує “відпрацювання” пропусків або знімання балів (філологічний, природничий, історичний), багато письмових робіт (історичний факультет), що зумовлює перевантаження, 60% студентів відзначають дефіцит часу на самостійне навчання. Тільки 66% студентів усіх факультетів вважають за необхідне впроваджувати інформаційно-технологічне забезпечення навчання, можливість постійно користуватись Інтернетом на факультеті.

Соціально-психологічний елемент адаптації визначається ступенем включення особистості (як суб'єкта спілкування) в систему внутрішньо групових стосунків, виробленням зразків мислення і поведінки, які відображають систему цінностей і норм колективу, набуття, закріплення і розвиток вмінь і навичок міжособистісного спілкування в навчальному колективі.

В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

Для 1-го курсу: 85% студентів складно адаптуватись до нового студентського колективу, де кожен сам за себе, 61% вважає, що куратор повинен керувати, контролювати та опікати студентів, 50% не задоволені вимогливістю, пресингом і тиском викладачів, які примушують думати, вчитись, тому доводиться постійно на це орієнтуватись.

Для 2-го курсу: 72% студентам викладачі, а не куратор допомогли адаптуватись до кредитно-модульної системи навчання. При цьому 51% вважає, що студентський колектив має достатній вплив на життя факультету, а 49% - ні. 57% вважають за доцільне зменшити набір заочників, які "нівелюють" якість навчання на стаціонарі, в майбутньому пропонують залишити тільки стаціонар. 49% не задовольняє система оцінювання, оскільки треба на кожне заняття готуватись і тому «не відсидишся».

Особистісний елемент адаптації характеризується розумінням важливості навчально-професійної діяльності як для самого себе, так і для суспільства, знаходженням особистісних перспектив і професійного смислу. Головною складовою особистісної адаптації у будь-якій діяльності є «мотиваційне ядро», деякі характерологічні властивості сприймання самого себе, індивідуально-типологічні якості, самооцінка, рівень домагань, регуляція власної поведінки (інтелектуальна, моральна, вольова), спрямованість інтересів. В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

Для 1-го курсу: 71% студентів вважає ПНПУ імені В.Г. Короленка престижним закладом з гарною репутацією, 57% лише частково знають свої права і обов'язки студента, 51% важко оцінити ступінь задоволеністю

послугами, які надаються в межах кредитно-модульної системи, а тому лише 47% її використовували б у своїй наступній педагогічній діяльності (тому що вона відповідає Евростандарту), студенти відзначають помірне навантаження і реалізацію системної моделі глибшого засвоєння знань, до того ж відсутність іспитів зменшує рівень тривожності у студентів і у викладачів, при цьому оцінка, на думку половини респондентів, стає більш адекватною і відбувається кращий контроль за вивченням навчального матеріалу. 53% студентів не використовували б кредитно-модульну систему в своїй роботі, бо вважають її ефективною лише при невеликій кількості студентів у групі, вона для них є недосконалою, оскільки виснажує в гонитві за балами, які дуже важко отримувати (враховуючи те, що бали включають самостійну й індивідуальну роботу, до якої студент не звик, а це забирає у нього багато часу). Письмові перевірки здаються студентам неефективними, оскільки мають можливість використання «шпаргалок».

Для 2-го курсу: 32% студентів вважають, що стало легше навчатись за кредитно-модульною системою, 31% - важче, а 37% - що нічого не змінилось для них. 55% студентів лише частково обізнані зі своїми правами й обов'язками, 71% студентів вважає головною складовою навчального процесу зв'язок рейтингу навчання з наступним працевлаштуванням, 51% наголошує, що ця система допомагає у формуванні мотивації до навчання. Студентів задовольняє оцінювання за кредитно-модульною системою на факультетах: 90% - на фізико-математичному, 67,5% - на психолого-педагогічному, 75% - на природничому, 75% - на факультеті технологій та дизайну. Не задовольняє система оцінювання: 68% студентів – на факультеті фізичного виховання, 70% - на філологічному, 64% - на історичному. На всіх факультетах у майбутньому (крім філологічного та історичного), студенти застосовували б кредитно-модульну систему, оскільки позитивним для них є уникнення стресів на іспитах, де оцінюються реальні знання і дається більш об'єктивна оцінка знань. Студенти відзначають позитивним і те, що навчання триває системно протягом семестру, студент постійно працює “на себе”, тобто з'являється мотив до

навчання, навички самоконтролю, індивідуальної та самостійної роботи над матеріалом, як наслідок – отримання систематичності знань.

ВИСНОВОК: проблема адаптації студентів 1 – 2 курсів до умов навчання у вузі стосується більшою мірою виробничо-технологічного елементу допрофесійної адаптації, який пов'язаний з характером, умовами і режимом навчальної діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КМСН В ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА (за підсумками 3 семестру, зима 2008 року)

Внутрішній моніторинг якості освіти студентів, що навчаються за кредитно-модульною системою освіти, за підсумками 3 семестру проводився відповідно до “Положення про внутрішній моніторинг якості освіти в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г.Короленка”. Розпорядженням Першого проректора було утворено комісію з підготовки даного питання у складі доц. Чайкіної Н.О., доц. Квак О. В., ст. викл. Рендюка П.Г. До виконання доручення було залучено й інших членів моніторингової комісії, створеної в університеті та голів методичних комісій факультетів.

Модернізація освіти обумовлює необхідність підвищення якості професійної освіти, перегляду системи навчально – виховного процесу, що висуває нові вимоги до освітянських працівників усіх рівнів і кваліфікацій.

1. Моніторинг успішності навчальної діяльності проводився серед 211 другокурсників всіх факультетів педагогічного університету. **Метою** дослідження було з’ясування ступеня впливу КМСН на успішність навчальної діяльності студентів II курсу та зіставлення результатів зимової сесії 2007 р. (без КМСН) із зимової результатами 2008 р. (із застосуванням КМСН).

Порівняльний моніторинг результатів навчання студентів засвідчив (Додаток 7. - Таблиця 1.), що:

1.1. Успішність:

- покращилася на 5 факультетах: історичному, ТД, природничому, психолого – педагогічному, філологічному (українське відділення);
- погіршилася на 1 факультеті: фізичного виховання;
- майже нічого не змінилось на 2 факультетах: фізико – математичному, філологічному (іноземному та журналістики).

В цілому по університету спостерігається покращення успішності з 95% у 2007 р. до 96,6% в 2008 р.

1.2 Якість:

- покращилася на 4 факультетах: історичному, ТД, природничому, філологічному (іноземному та журналістики);
- погіршилась на 2 факультетах: фізичного виховання та психолого – педагогічному;
- майже нічого не змінилось на 2 факультетах: фізико – математичному, філологічному (українське відділення).

В цілому по університету спостерігається покращення якості навчання з 66,24% у 2007 р. до 68,57% в 2008 р.

1.3 Середній бал успішності:

- покращився на 3 факультетах: історичному, ТД, природничому;
- погіршилась на 2 факультетах: фізичного виховання, філологічному (українське та іноземне відділення);
- майже нічого не змінилось на: фізико – математичному.

В цілому по університету середній бал успішності складає 4,0 за національною шкалою та 79,11 (С) в ECTS (суттєвих змін не відбулося).

Підсумок: В цілому є незначні позитивні зрушення після застосування КМСН у навчальній діяльності студентів.

2. Моніторинг оцінювання студентів здійснювався через анкетування (Додаток 3.).

Дані свідчать, що 55,6% та 43% студентів усіх факультетів оцінюють стиль роботи викладача під час сесії як активно – демократичний; 40,3% студентів філологічного, ТД, природничого, фізичного виховання відмічають, що методом впливу на них, із боку викладачів щодо успішності, було переконання, приклад; а 34,7% студентів історичного, фізико – математичного та психолого – педагогічного наголошують, що на їх успішність під час підсумкового контролю вплинуло рейтингове змагання. А в цілому 82,9% студентів зацікавленні в отриманні більш

вищого рейтингового положення у групі. При цьому 73% студентів усіх факультетів влаштовували критерії оцінювання, 74% - влаштовувала фаховість оцінювання, 66% - влаштовували форми і види оцінювання знань. Тому 89,9% студентів відмічають, що викладачі об'єктивно оцінили їх знання під час сесії (тільки 68% студентів фізичного виховання наголошують на необ'єктивності оцінювання). При цьому щодо вимогливості викладачів протягом семестру, думки розділились: 58,9% вважають, що вона була однаковою, а 54% - ні (особливо це стосується студентів філологічного та фізичного виховання). Також 72% студентів вважають, що сесія проходила без юридичних порушень, тільки 87% студентів факультету фізичного виховання звертають увагу на ці порушення. 63% студентів усіх факультетів задовольняє психологічний клімат під час підсумкового контролю, тільки 70% студентів фізико – математичного факультету не задоволені їм.

Підсумок: В цілому відмічається поміркований, стриманий оптимізм студентів щодо оцінювання знань під час підсумкового контролю.

3– 4. Моніторинг навчальних ресурсів та організації навчального процесу здійснювався через аналіз продуктів діяльності.

Він свідчить, що на всіх факультетах є навчальні робочі програми, навчально – методичні посібники, методичні вказівки, індивідуальні завдання, збірники контрольно – тестових робіт та їх електронні варіанти; основна і додаткова література наявна в бібліотеці ПНПУ. Тільки: на психолого – педагогічному факультеті на кафедрі хореографії немає навчально – методичних посібників за 2006–2007 р.; природничий факультет ще не в достатній кількості забезпечений навчально – методичними посібниками та електронними підручниками на кафедрах екології, ботаніки, біології людини і тварини; на філологічному - не всі студенти забезпечені підручниками з нової спеціальності. Звіти свідчать, що навчальні плани, графіки, семестровий розподіл дисциплін, розклад

занять, розподіл і використання часу студентів та викладачів відповідають державним стандартам та нормативним актам.

Підсумок: В цілому робота викладачами ведеться на достатньому рівні для забезпечення навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Висновки:

1. Запровадження КМСН забезпечило досягнення деяких поставлених цілей, а саме: ритмічності роботи в семестрі, розвантаження передсесійного і сесійного періодів як для студентів так і для викладачів за рахунок введення підсумкової атестації.
2. Досвід запровадження КМСН вважати позитивним.
3. Продовжити роботу по удосконаленню положення про КМСН з урахуванням отриманих результатів.

РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КМСН В ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА (за підсумками 2 - 4 семестру, літо 2008 року)

Внутрішній моніторинг якості освіти студентів, що навчаються за кредитно-модульною системою освіти, за підсумками 2 та 4 семестру проводився відповідно до “Положення про внутрішній моніторинг якості освіти в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г.Короленка”. Розпорядженням Першого проректора було утворено комісію з підготовки даного питання у складі доц. Чайкіної Н.О., доц. Цини А.Ю., ст. викл. Бровко Т.В. До виконання доручення було залучено й інших членів моніторингової комісії, створеної в університеті та голів методичних комісій факультетів.

Процес переходу на кредитно-модульну систему, модернізація вітчизняної освіти зумовлює необхідність пролонгованого вивчення й відповідної корекції навчально–виховної системи вищого навчального закладу.

Моніторинг якості освіти студентів за підсумками 2 та 4 семестру 2007 – 2008 н.р. проводився серед першокурсників та другокурсників всіх факультетів педагогічного університету. **Метою** дослідження було з’ясувати ступінь впливу КМСН на успішність навчальної діяльності студентів 1 і 2 курсу - констатуючий моніторинг та зіставлення результатів літньої сесії 2007 р. із результатами літньої сесії 2008 р. – порівняльний моніторинг.

Порівняльний моніторинг результатів навчання студентів

шляхом таксономічного аналізу засвідчив (Додаток 8. - Таблиця 2.), що:

1. Середній бал успішності:

на 1 курсі

- покращився на 2 факультетах: історичному, філологічному (українське та іноземне відділення);

- майже нічого не змінилось на 5 факультетах: психолого-педагогічному, фізико – математичному, технології і дизайну, фізичного виховання, природничому факультетах.

Розподіл балів знаходиться у межах 3,84 (іноземне відділення) – 4,3 (фізичне виховання, українське відділення). Загалом по університету середній бал на 1 курсі майже не змінився: з 3,999 у 2007 р. до 4,1 у 2008 р.

на 2 курсі

- покращився на 1 факультеті: технології та дизайну;
- погіршився на 3 факультетах: філологічному (українське і іноземне відділення), психолог-педагогічному; фізичного виховання;
- майже нічого не змінилось на 3 факультетах: історичному, фізико-математичному, природничому.

Розподіл балів знаходиться у межах 3,8 (фізичне виховання) – 4,3 (природничий). Загалом по університету середній бал на 2 курсі знизився з 4,17 у 2007 р. до 4,09 в 2008 р.

2. Якість навчання студентів:

на 1 курсі

- покращилася на 5 факультетах: історичному, технологій та дизайну, психолого-педагогічному, філологічному (українське відділення), фізичне виховання;
- погіршилась на 1 факультеті: філологічному (іноземне відділення);
- майже нічого не змінилось на 2 факультетах: фізико – математичному, природничому.

Розподіл балів знаходиться у межах 44,7% (психолого-педагогічний) – 70% (природничий). Загалом по університету спостерігається покращення якості навчання на 1 курсі: з 57,31% у 2007 р. до 59,7% в 2008 р.

на 2 курсі

- покращилась на 3 факультетах: фізико-математичному, технології і дизайну, природничому;

- погіршилася на 4 факультетах: історичному, філологічному (українське і іноземне відділення), фізичного виховання і психолого-педагогічному.

Розподіл балів знаходиться у межах 28,1% (фізичне виховання) – 80% (природничий). Загалом по університету спостерігається погіршення якості навчання на 2 курсі з 62,4% в 2007 р. до 56,7% в 2008 р.

3. Успішність студентів:

на 1 курсі

- покращилася на 4 факультетах: історичному, психолого – педагогічному, філологічному (українське і іноземне відділення), фізичне виховання;
- погіршилася на 2 факультетах: фізико-математичному, природничому;
- майже нічого не змінилося на 1 факультеті: технології і дизайну.

Розподіл балів знаходиться у межах 72,0 ECTS (іноземне відділення) - 79,0 ECTS (українське відділення). Загалом по університету спостерігається покращення успішності на 1 курсі з 74,23 ECTS у 2007 р. до 76,0 ECTS в 2008р.

На 2 курсі розподіл балів знаходиться у межах 73,9 ECTS (іноземне відділення) – 78,7 ECTS (природничий). Загалом по університету середній бал успішності на 2 курсі складає 76,56 ECTS - рівень С.

Висновок: Загалом педагогічний експеримент з впровадження КМСН у

навчально-виховному процесі закладу можна оцінити позитивно, оскільки успішність студентів 1 – 2 курсів за результатами 2, 4 семестру залишилася майже в тих самих діапазонах, що й впродовж останнього року за традиційною системою.

**РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ АДАПТАЦІЇ
СТУДЕНТІВ 1- 2 КУРСІВ ДО КМСН В ПНПУ
імені В.Г. КОРОЛЕНКА (осінь 2008 року)**

Професійна адаптація майбутнього вчителя – це процес взаємодії особистості й соціального середовища з метою досягнення таких стосунків між ними, які в найбільшій мірі забезпечують ефективність навчально-педагогічної діяльності, розвиток студентського колективу й особистісну задоволеність професійною самореалізацією. Через адаптацію забезпечується можливість прискорення ефективного функціонування особистості студента в змінених обставинах життя. Зміна соціальної ситуації розвитку студента пов'язана із входженням в нову соціальну позицію і нову систему взаємовідносин. Період адаптації першокурсника пов'язаний із руйнуванням раніше сформованих стереотипів, що може породжувати труднощі як у навчанні (порівняно зі школою - низька успішність), так і в спілкуванні. Адаптивна стратегія буде визначатись рівнем відповідності суб'єктивних і об'єктивних елементів допрофесійної адаптації по відношенню до ступеня збігу очікувань першокурсника з реальною ситуацією, тобто наскільки зближене «Я-бажане» і «Я-реальне».

Моніторинг адаптації студентів на етапі допрофесійної підготовки проводився серед 212 першокурсників та 208 – другокурсників усіх факультетів педагогічного університету. Другокурсників ми досліджували з метою визначення, що є динамічною, а що стійкою складовою навчальної адаптації студентів. Виходячи з того, що ця адаптація вміщує й виробничо-технологічні, соціально-психологічні і особистісні елементи, нами була розроблена анкета (Додаток 1,2.), яка була спрямована на вивчення цих елементів адаптації. Враховуючи те, що на момент дослідження першокурсники навчались тільки 6 тижнів, то дані умовно можна назвати репрезентативними, вони показують лише тенденцію.

Виробничо-технологічний елемент адаптації – це процес засвоєння студентом характерних умов і особливостей навчальної діяльності.

В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

1) характер навчальної діяльності

Для 1-го курсу: 62% студентів університету відзначають, що КМСН є зручною, бо бали отримуються протягом семестру, що змушує постійно працювати, система характеризує рівень знань і європейську відкритість, також немає іспитів (особливо нею задоволені 85% студентів ТД та 83% студентів ФВ), а незручною - 39%, бо: студентів в групі багато, заробляють бали одні й ті ж самі студенти, приходиться все відпрацьовувати, внаслідок цього розсіюється увага щодо головних предметів і тому їм важко заробляти бали (особливо наголошують на цьому 53%-філологічного та 50%- історичного).

Для 2-го курсу: 71% студентів університету відзначають, що КМСН є зручною (93%-ТД, 73%-ФВ, 70%-фізмат, 63%-філологічний, 59%-природничий), бо систематизує навчання і отримання знань, відбувається об'єктивна оцінка знань без іспитів, йде підготовка кожного студента до кожного заняття, це система європейська, універсальна і тому зручна. 36% студентів на 75% (особливо 60%-психолого-педагогічного), а 35% на 50% (особливо 67%-історичного) влаштовують критерії оцінювання за КМСН. Труднощі становлять у 29% студентів щодо перевантаження самостійною роботою, мало знань для їх вірного застосування, не встигають їх засвоювати і набирати бали, тому система вважається їм недосконалою, також відбувається змішування КМСН з традиційною (психолого-педагогічний). 72% студентів наголошують на проблемі вибору дисциплін (85%-ТД, 80%-філфак, 78%-природничий, 77%-ФВ, 67%-історичний, 60%-психолого-педагогічний, 57%-фізмат); 42,4% пропонує використовувати сучасні методи навчання (особливо 67% на філологічному і 57% на історичному), 40,4% - наголошують на потребі більшої практичної спрямованості занять (особливо 53% на філологічному), 31% - на зміні системи оцінювання знань (особливо 63% на історичному), 25,3% пропонують підвищити компетентність викладачів (5). Значимими

факторами ефективності навчального процесу для студентів є рівень викладання (1), система контролю знань (2), зміст навчальних дисциплін (3), та запровадження інновацій у навчальний процес (10).

2) умови навчання

1-й курс: 64% студентів посередньо обізнані з усіх дисциплін про розподіл балів за кредитно-модульною системою (80%-природничий, 80%-фізмат, 70%-ФВ, 67%-філологічний, 55%-психолого-педагогічний, 53%-історичний, 46%-ТД). 48% студентів університету задоволені на 75% послугами, які надаються у рамках КМСН (особливо 70%-ТД, 57%-ФВ, 50%-природничий), а 53% студентів фізмата задоволені на 50% цими послугами. Труднощі у 65% студентів пов'язані з системою здобуття балів (83%-ТД, 70%-історичного, по 67%-філологічного і природничого, 66%-психолого-педагогічного, 63%-фізмат).

Для 2-го курсу: 67% студентів університету помірно обізнані з кредитно-модульною системою з усіх дисциплін, добре обізнані тільки 60% на ТД. Фаховість оцінювання на 75% задовольняє 34% студентів, на 50% - 34% (особливо 50%-філологічного). Труднощі пов'язані з у 57% зі скрутою часу на навчання (80%-філологічний, 78%-природничий, по 60%-психолого-педагогічний та історичний, 53%-ТД), з дефіцитом навчальної літератури - 41% (66%-природничий, 56%-філологічний). 68,7% студентів наголошують на бажанні працювати у комп'ютерних аудиторіях (крім фізмату), 66,1%-на покращенні роботи бібліотеки (крім ТД); 63,9%-на покращенні інформаційно-технічного та методичного забезпечення навчального процесу у вузі. До факторів, які впливають на ефективність навчального процесу вони відносять: рівень навчально-методичної бази (7) та можливість вибору дисциплін (12).

3) режим навчання

1 – курс: тільки 9% не задоволені розкладом занять, із них 37% це стосується філологічного факультету.

Для 2-го курсу: 24% студентів не задовольняє розклад, 2 зміна на психолого-педагогічному факультеті; мало лекційних аудиторій – на

філологічному. На 75% задовольняють форми і види оцінювання знань-32% студентів, на 50% - 38%. До факторів які впливають на ефективність навчального процесу вони відносять виконавчу дисципліну студентів (11).

Соціально-психологічний елемент адаптації визначається ступенем включення особистості (як суб'єкта спілкування) в систему внутрішньо групових стосунків, виробленням зразків мислення і поведінки, які відображають систему цінностей і норм колективу, набуття, закріплення і розвиток вмінь і навичок міжособистісного спілкування в навчальному колективі.

В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

Для 1-го курсу: 21% студентів університету наголошує на сприятливій атмосфері для навчання; 79% підкреслюють, що викладачі пояснюють сутність КМСН (особливо на ТД-100%, 90%-психолого-педагогічний, 83%-природничого, 80%-філфаку, 73%-істфаку, 67%-ФВ, 60%-фізмату); 90% на фізмати, 73% на ТД, 57% на історичному – декани або їх заступники пояснювали КМСН, а куратори пояснювали цю систему, вважають 93%-ТД, 80%-ФВ, 57%-філологічному. 64% студентів університету наголошують, що куратор повинен допомагати розібратись у тонкощах навчання, 44% сприймають його як класного керівника (80%-ТД, 60%-історичного, 53%-природничого), а 2% не бачили його взагалі (на природничому, історичному, фізмати і ФВ).

Для 2-го курсу: 66% студентам викладачі, а не куратор допомогли адаптуватись до кредитно-модульної системи навчання (80%-фізмат, 71%-ТД, по 70%-природничий і ФВ, 63%-філологічний, по 53%-історичний і психолого-педагогічний), тоді як 16% студентів допоміг адаптуватись куратор (крім фізмату), 4% вважають, що їм ніхто не допоміг (23%-історичний та 7%-психолого-педагогічний). При цьому 49% студентів наголошують, що студентське самоврядування не має впливу на життя факультету (особливо 87% - фізмат, 80% - ФВ, 67% - філологічний), а 47% вважає, що студентський колектив має достатній вплив на життя факультету (особливо 78%-

природничий, 77% - психолого-педагогічний, 60% - ТД, 50% - історичний). 53% студентів лише частково знають свої права і обов'язки, а 11% зовсім не обізнані з ними. 59,3% студентів хвилюють побутові умови (80%-філологічний, 78%-ТД, 74%-природничий, 63%-ФВ, 60%-фізмат). Значимими для студентів є психологічна атмосфера (4), особливо на фізмати та робота адміністрації (6), особливо на філологічному.

Особистісний елемент адаптації характеризується розумінням важливості навчально-професійної діяльності як для самого себе, так і для суспільства, знаходженням особистісних перспектив і професійного смислу. Головною складовою особистісної адаптації у будь-якій діяльності є «мотиваційне ядро», деякі характерологічні властивості сприймання самого себе, індивідуально-типологічні якості, самооцінка, рівень домагань, регуляція власної поведінки (інтелектуальна, моральна, вольова), спрямованість інтересів. В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

Для 1-го курсу: 72% студентів вважає ПНПУ імені В.Г. Короленка престижним закладом з гарною репутацією (86%-психолого-педагогічного, 80%-природничого, по 77%-історичного, ТД і ФВ). 4% вважають заклад корумпованим, а 3% - що він є фабрикою дипломів. Загалом 65% студентів університету відмічають важкість у адаптації до навчання за КМСН, при цьому 16% відчують розпач, тоді як 20% студентам все у навчанні подобається.

Для 2-го курсу: 47% студентів вважають, що стало легше навчатись за кредитно-модульною системою (70%-історичний, 63%-філологічний, 60%-психолого-педагогічний, 57%-ТД); 33% - що нічого не змінилось для них (особливо 59%-фізмат), а 20% - важче (особливо 63% на ФВ). 73% студентів не подобаються програми з інших дисциплін. 62,2% студентів вважають за необхідним приділяти увагу майбутньому працевлаштуванню (82%-ТД, 63%-ФВ, 57%-фізмат, 56%-природничий, 53%-філологічний) і наголошують на зв'язок рейтингу навчання з наступним працевлаштуванням (13). Також значимими факторами ефективності навчального процесу є вплив диплома на майбутнє працевлаштування (8) та рівень мотивації до навчання (9).

ВИСНОВОК: проблема адаптації студентів 1 – 2 курсів до умов навчання у вузі стосується більшою мірою виробничо-технологічного елементу допрофесійної адаптації, який пов'язаний з характером, умовами і режимом навчальної діяльності.

РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ, ЩО НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КМСН В ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА (за підсумками 5 семестру, зима 2009 рік)

Внутрішній моніторинг якості освіти студентів, що навчаються за кредитно-модульною системою освіти, за підсумками 5 семестру проводився відповідно до "Положення про внутрішній моніторинг якості освіти в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка". Розпорядженням Першого проректора було утворено комісію з підготовки даного питання у складі доц. Чайкіної Н.О., доц. Хоменко А.В., ст. викл. Рендюка П.Г. До виконання доручення було залучено й інших членів моніторингової комісії, створеної в університеті.

Процес переходу на кредитно-модульну систему, модернізація вітчизняної освіти зумовлює необхідність пролонгованого вивчення й відповідної корекції навчально-виховної системи вищого навчального закладу.

1. Моніторинг якості освіти студентів за підсумками 5 семестру проводився серед 210-ти третьокурсників всіх факультетів педагогічного університету. **Метою** дослідження було з'ясувати ступінь впливу КМСН на успішність навчальної діяльності студентів III курсу - констатуючий моніторинг та зіставлення результатів зимової сесії 2008 р. (без КМСН) із результатами зимової сесії 2009 р. (із застосуванням КМСН) - порівняльний моніторинг.

Порівняльний моніторинг результатів навчання студентів шляхом таксономічного аналізу засвідчив (Додаток 9. - Таблиця 3.), що:

1. Середній бал успішності на 3 курсі:

- **покращився** несуттєво на природничому факультеті;
- **погіршився** на 2 факультетах: фізичного виховання і на філології та журналістики (українське та іноземне відділення)
- майже **нічого не змінилось** на 4 факультетах: психолого-педагогічному, фізико – математичному, технології і дизайну та історичному.

Діапазон балів знаходиться у межах 3,7 (фізико-математичний та іноземне відділення факультету філології та журналістики) – 4,32 (психолого-педагогічний факультет).

Загалом по університету середній бал на 3 курсі суттєво не змінився: з 4,1 у 2008 р. до 4,0 у 2009 р.

2. Якість навчання студентів на 3 курсі:

- **покращилася** на 3 факультетах: історичному, технології та дизайну, фізичного виховання;

- **погіршилася** на 4 факультетах: природничому, філологічному (іноземне та українське відділення), психолого-педагогічному, фізико-математичному;

Діапазон відсотків знаходиться у межах 40% (фізико-математичний) – 73% (українське відділення факультету філології та журналістики).

Загалом по університету якість навчання на 3 курсі суттєво не змінилась: з 59,8% у 2008 р. до 61,65% в 2009 р.

3. Успішність навчання студентів на 3 курсі:

- **покращилася** на 2 факультетах: філології та журналістики (іноземне відділення), фізичного виховання;

- **погіршилася** на психолого-педагогічному факультеті;

- майже **нічого не змінилося** на 5 факультетах: технології і дизайну, фізико-математичному, природничому, історичному, філології та журналістики (українське відділення);

Діапазон відсотків знаходиться у межах 58,2% (факультет фізичного виховання - 99,2% (історичний факультет) та від 73,3 ECTS (фізико-математичний факультет) - 81,5 ECTS (природничий факультет).

Загалом по університету успішність навчання студентів на 3 курсі суттєво не змінилась: з 90,2% у 2008 р. до 89,9% в 2009 р., що складає 76,6 ECTS – рівень С.

Висновок: Загалом педагогічний експеримент з впровадження КМС у навчально-виховному процесі закладу можна оцінити позитивно, оскільки успішність студентів 3 курсу за

результатами 5 семестру залишилися майже в тих самих діапазонах, що й впродовж останнього року за традиційною системою.

2. Моніторинг оцінювання студентів здійснювався через анкетування студентів 3 курсу (Додаток 3.). Отримані шляхом анкетування дані засвідчують, що 51% студентів добре обізнані із КМСН із загальних дисциплін (70%-природничий, 63%-психолого-педагогічний, 50%-історичний та ФВ) і 50% добре обізнані із спеціальних дисциплін (70%-природничий, 53%-історичний та ФВ, 50%-психолого-педагогічний та історичний), слабо обізнані із КМСН із загальних та спеціальних дисциплін найбільш студенти факультету філології і журналістики – 20%. 65% студентів оцінюють стиль роботи викладачів під час сесії як демократичний (83%-психолого-педагогічний, 73%-філологічний, 70%-ФВ, 68%-ТД, 60%-природничий, 53%-історичний, 50%-фізико-математичний), найбільш на авторитарній стиль роботи викладачів наголошують студенти фізико-математичного (36%) і природничого (33%) факультетів, а на ліберальний – 30%-історичного і 27%-ФВ. 42% студентів наголошують, що на їхню успішність під час підсумкового контролю вплинуло передусім рейтингове змагання (особливо: 77%-історичного і 73%-фізико-математичного факультетів), а 34% підкреслюють, що основним методом виховання було заохочення (по 53%-природничий і психолого-педагогічний).

Загалом 53% студентів зацікавлені в отриманні більш високого рейтингового положення у групі, крім більшості студентів природничого та фізико-математичного факультетів, які частково в цьому зацікавлені (відповідно 56% і 54%), а найбільш незацікавлені – 23% студентів фізико-математичного факультету. В той же час 54% студентів усіх факультетів влаштовували критерії оцінювання знань на 75%, а 77% студентів лише частково були задоволені модульним підсумковим контролем. При цьому 75% студентів університету відзначають, що викладачі об'єктивно оцінили їх знання під час сесії, а 25%- наголошують на необ'єктивності оцінювання (по

37% - фізико-математичний і філологічний; 33%-ФВ, 30%-історичний, 20%-природничий, 16%-ТД, 3%-психолого-педагогічний).

Щодо вимогливості викладачів протягом семестру, то 71% студентів вважають, що вона була неоднаковою. 42% - частково і 40% - повністю задовольняє психологічний клімат у групі під час підсумкового контролю, а особливо не задоволені їм – 37% студентів історичного, 30%-фізико-математичного, 23%-природничого, 20% - факультету філології та журналістики.

74% студентів університету вважають, що сесія проходила без нормативно-правових порушень, а 26% спостерігали хабарництво під час сесії (із них 50%-ФВ, 40%-природничий, 27%-фізико-математичний, по 20%-філологічний і історичний, 15%-ТД, 10%-психолого-педагогічний)), при цьому 21% вказує, що ініціатива надходила від студентів (36%-природничий, 27%-ФВ, 26%-ТД, 23%-фізико-математичний, 17%-філологічний, по 10%-психолого-педагогічний і історичний), а 14% - що від викладачів (особливо відмічають 27%-ФВ, 26%-природничий, 21%-ТД).

Також студенти вносять такі **пропозиції щодо покращення оцінювання знань:**

- встановити загальні для всіх кафедр систему оцінювання і не допускати щорічної зміни балів;
- більше балів передбачати за самостійну роботу, ІНДЗ, усні відповіді та регулярно інформувати студентів про бали з предметів, активізувати тьюторські форми роботи;
- зменшити письмове навантаження, прості переписування конспектів при модульних контролях, більше використовувати тести (філологічний, природничий);
- в оцінці враховувати не тільки репродуктивні здібності студента, а й здатність до творчого, самостійного мислення (філологічний);
- зменшити кількість непрофільюючих предметів, надати можливість вибору предметів і викладачів, що поліпшить ситуацію з балами (філологічний);

- повернутися до 5 – бальної системи оцінювання (ФВ);
- здійснювати індивідуальне і об'єктивне оцінювання студентів незалежно від статусу, зовнішності, статі. У великих групах старатись опитувати усіх, а не одних і тих самих студентів;
- при високих рейтингах студентам установити більш гнучкий графік навчання;
- впроваджувати інтерактивні технології навчання в освітній простір вузу.

Висновок: В цілому можна відзначити поміркований, стриманий оптимізм студентів щодо оцінювання знань під час підсумкового контролю.

3. Моніторинг навчальних ресурсів здійснювався шляхом аналізу продуктів діяльності викладачів вузу. Отримані дані свідчать, що факультети забезпечені навчальними ресурсами на 86% – 100%. На всіх факультетах створені для забезпечення КМС навчальні комплекси, робочі програми, навчально — методичні посібники, методичні вказівки, індивідуальні завдання, збірники контрольних-тестових робіт та їх електронні варіанти; основна і додаткова література наявна в бібліотеці ПНПУ. Частина навчальних програм має гриф МОН України, частина авторських програм затверджені на раді університету, частина знаходиться в стані апробації. Зазначені навчально-методичні комплекси доступні для студентів у друкованому та в електронному вигляді, на кафедрах є у наявності електронні варіанти посібників та підручників з окремих предметів і кафедри мають комп'ютери та доступ до мережі Інтернет. Разом з тим слід відзначити, що навчальні посібники і підручники з дисциплін потребують кількісного збільшення на електронних носіях та свого оновлення, актуальним є поповнення розробок з мультимедійних технологій, бази тестів для модульного та підсумкового контролю, також проблеми пов'язані з недостатньою кількістю сучасних україномовних видань; посилаючись на брак коштів, бібліотека університету не може задовольнити усі потреби в науковій періодиці. **Перспективним напрямком** більш зручного користування студентів методичним забезпеченням є створення в університеті оптико-волоконної

локальної мережі, що з'єднувала б бібліотеку, комп'ютерні класи факультетів і гуртожитки університету.

Висновок: В цілому на факультетах викладачами проводиться велика робота для забезпечення КМСН.

4. Моніторинг організації навчального процесу здійснювався через самооцінку продуктів діяльності співробітниками деканату. Навчальні плани були затверджені ректором університету та погоджені з Науково-методичним центром вищої освіти МОНУ, Науково-методичною комісією МОНУ та Департаментом вищої освіти МОНУ і відповідають галузевим стандартам підготовки бакалаврів. Навчальний план містить графік та план навчального процесу, який визначає перелік, обсяг та послідовність вивчення нормативних і вибіркових навчальних дисциплін, аудиторне навантаження, обсяг часу на самостійну та індивідуальну роботу, форми проведення семестрового контролю та державної атестації. Кафедрами факультетів розроблені графіки індивідуальної і самостійної роботи студентів та викладачів на навчальний рік в поза аудиторний час. Навчальні плани зі спеціальностей були розроблені на підставі структурно-логічних схем підготовки спеціалістів, де зазначено послідовність та взаємозв'язок навчальних дисциплін. Розклад занять складається на основі графіків навчального процесу. Проблеми складають у незначному перенавантаженні студентів: на фізико-математичному факультеті наслідок введення додаткових курсів; на природничому внаслідок великої кількості практик; на ФВ внаслідок проведення занять в басейнах та на стадіоні. Також для викладачів проблеми стосуються задіяності на декількох факультетах і розклад занять потрібно весь час корегувати (ФВ) та 2-змінної роботи, що унеможливило працю без «вікон» (філології та журналістики).

Загальні висновки комісії:

1. Запровадження КМС забезпечило досягнення деяких поставлених цілей, а саме: ритмічності роботи в семестрі, розвантаження передсесійного і сесійного періодів як для студентів так і для викладачів за рахунок

введення підсумкової атестації.

2. Досвід запровадження КМСН вважати позитивним.
3. Продовжити роботу по удосконаленню положення про КМС з урахуванням отриманих результатів.

**РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ
ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ ТА ЯКОСТІ
ВИКЛАДАЦЬКОГО СКЛАДУ В ПНПУ імені В.Г.Короленка**

(весна 2009)

Внутрішній моніторинг демократизації системи освіти та якості викладацького складу проводився відповідно до "Положення про внутрішній моніторинг якості освіти в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка". Розпорядженням Першого проректора було утворено комісію з підготовки даного питання у складі доц. Чайкіної Н.О., доц. Гришко О.І., ст. викл. Рендюка П.Г. До виконання доручення було залучено й інших членів моніторингової комісії, створеної в університеті.

Одним із пріоритетних напрямків сучасної освітньої політики в Україні є забезпечення рівного доступу до якісної освіти. Сучасний етап розвитку національної системи освіти характеризується її реформуванням, пошуків шляхів приведення змісту у відповідність до особистісних запитів студентів та світових стандартів до вимог, які висуваються до рівня вищої освіти.

Моніторинг демократизації системи освіти проводився серед 153 викладачів зі стажем роботи від 5 до 15 років та серед 222-х четверокурсників усіх факультетів педагогічного університету. **Метою** дослідження було з'ясувати ступінь збігу очікувань від навчальної та викладацької діяльності серед викладачів та студентів - порівняльний моніторинг. **Моніторинг якості викладацького складу** проводився через аналіз процесу підвищення кваліфікації викладачами – констатуючий моніторинг.

1. Моніторинг демократизації системи освіти шляхом оцінки рефлексії навчальної діяльності викладачами і студентами (Додаток 4, 5) засвідчив, що:

1.1. Важливість **професійного фактору** у навчальній діяльності є спільною як для більшості викладачів, так і для більшості студентів: 46% студентів (особливо ФТД, історичного, ФВ, психолого-педагогічного) і 48% викладачів (особливо ФТД, філологічного і фізико-математичного) на 75% задоволені

якістю викладання навчальних дисциплін в університеті. Водночас 30% студентів (особливо ФТД) і 44% викладачів (особливо ФТД, психолого-педагогічного, фізико-математичного) незадоволені цією якістю. Спільною є думка для 81% студентів і 90% викладачів, що якість знань залежить від співпраці викладач-студент. Збігається для 78% студентів і 75% викладачів і оцінка професійних якостей викладачів, наголошуючи на вмінні цікаво та зрозуміло подати навчальний матеріал, на чіткості вимог до студентів та справедливому до них ставленні. При цьому 39% студентів і 63% викладачів наголошують на середньому рівні вимогливості до студентів. Розбіжності стосуються у 34% студентів щодо високого рівня вимогливості викладачів (особливо на це вказують 56% студентів психолого-педагогічного і 50% - філологічного факультетів). Також розбіжності стосуються у 44% викладачів щодо недопустимості лояльного ставлення до студентів (особливо для 67% викладачів ФВ і 64% - філологічного). Спільним є для 64% студентів і 53% викладачів підхід до умов працевлаштування, виділяючи в якості головних: активність, комунікабельність, рівень освіти, досвід роботи та протекція. Розбіжності стосуються для 56% студентів, щодо таких чинників, як вдача, гроші і наявність будь-якого диплому. А 68,5% викладачів наголошують, що їм необхідно удосконалювати комп'ютерну, науково-теоретичну і методичну компетентність.

Підсумок: погляди на професійний фактор навчальної діяльності для більшості студентів і викладачів є спільними, це стосується поглядів на співпрацю при викладанні дисциплін, на якість знань студентів, на критерії оцінки професійних якостей викладачів. Проблемні зони стосуються незадоволеністю якістю викладання, на бажанні деяких студентів щодо поменше вимогливості і побільше лояльності до них, та на їх більшої прагматичної мотивації щодо працевлаштування.

2.2. Важливість **організаційного фактору** у навчальній діяльності є спільною як для більшості викладачів, так і для більшості студентів: 74% студентів і 82% викладачів вважають, що освіта потребує інновацій і вдосконалення. Спільною є

оцінка готовності ПДПУ до умов навчання за КМС: 43% студентів і 41% викладачів оцінюють на 50% інформаційну готовність, 33% студентів і 27% викладачів оцінюють на 50% організаційну готовність, 34% студентів і 32% викладачів на 50% оцінюють готовність кураторів, тоді як 39% студентів і 39% викладачів на 75% оцінюють готовність викладачів і деканатів, також 45% студентів і 44% викладачів на 25% оцінюють готовність студентів першокурсників, 33% студентів і 55% викладачів на 25% оцінюють матеріально-технічну готовність вузу до навчання за КМС. 27% студентів (особливо ФВ, фізико-математичного, філологічного) і 16% викладачів (особливо історичного і філологічного) вважають, що вони мало проінформовані про основні події і плани навчальної діяльності. Розбіжності стосуються щодо основних подій і планів навчальної діяльності: 38% студентів (особливо природничого і філологічного) посередньо і 43% викладачів достатньо проінформовані про це. 51% студентів (особливо історичного, природничого, фізико-математичного і ФВ) вважають, що освіта може існувати і без інновацій, а викладачів які так вважають лише 30%. Також для 41% студентів розклад занять задовольняє коли як, а 35% викладачів (особливо філологічного, історичного і природничого), вважають, що існуючий розклад занять не дозволяє їм раціонально використовувати день.

Підсумок: у поглядах на організаційний фактор навчального процесу є проблемні зони між студентами і викладачами: це стосується поінформованості щодо планів навчальної діяльності, оцінці розкладу і думками щодо введення інновацій в освіту. Спільною є тільки оцінка готовності ПНПУ до умов навчання за КМСН.

2.3. Важливість **особистісного фактору** у навчальній діяльності є спільною як для більшості викладачів, так і для більшості студентів: так 46% студентів і 63% викладачів вважають ПНПУ нічим не особливим закладом; 60% студентів і 72% викладачів вважають демократичною вступну кампанію, 72% студентів і 84% викладачів вважають демократичною процедуру навчання, 62% студентів і 73% викладачів вважають справедливою систему оцінювання у вузі. Також 76%

студентів і 72% викладачів задоволені відносинами в системі: декан-студент, викладач-студент, куратор-студент. Розбіжності стосуються щодо справедливості системи заохочень у вузі: 48% студентів нею задоволена, а 68% викладачів – ні (крім ФТД). Також 45% студентів думають змінити напрям фахової підготовки (особливо фізико-математичний), а 71% викладачів – ні.

Підсумок: погляди на особистісний фактор навчальної діяльності є для більшості студентів і викладачів спільним, це стосується «образу» ПДПУ, демократичності вступної кампанії, процедури навчання, системи оцінювання та задоволеністю субординаційними стосунками. Проблемними зонами є справедливість системи заохочень для викладачів та прагненням змінити напрям фахової підготовки у студентів.

Висновок: дослідження відносин між різними суб'єктами навчального процесу, їх ролі в загальній організації системи навчання дозволяє зазначити позитивний шлях вузу у напрямку демократизації системи освіти, а висвітлення проблемних зон окреслює напрямки подальшої роботи.

2. Моніторинг якості викладацького складу проводився через анкетування серед 32 викладачів (із них 18 зі ступінню), які підвищували кваліфікацію протягом вересня 2008 – квітня 2009 року. (Додаток 6.)

Оцінка процесу підвищення кваліфікації йшла через аналіз таких напрямків:

2.1. Рівень розвитку організаційно-методичного аспекту підвищення кваліфікації: 47% достатньо і 31% посередньо цікавились основними подіями і планами навчальної діяльності; під час стажування тільки 41% стажерів вважають, що на 75% втілюються їх передбачення щодо навчальних можливостей і потужностей закладу; 80% підкреслюють, що деканати, викладачі і студенти готові до запровадження КМСН, хоч із його введенням загальне навантаження на викладача і студента зростає. 81% стажерів проводять відкриті заняття з подальшим обговоренням кожного року. 66% стикаються із слабим оснащенням технічними засобами навчального процесу, 53% - з низькою мотивацією до навчання у студентів, а 47% - з дефіцитом аудиторій.

2.2. Рівень розвитку професійно значимих рис особистості: 84% вважають, що вони під час стажування збагатилися новими ідеями і планами, 78% - встановили контакти, які корисні для роботи, 75% - оновили професійні знання, 59% - підвищили рівень компетентності. Водночас 72% вважають, що під час стажування не встигли підвищити комп'ютерну компетентність, 68% - науково-теоретичну кваліфікацію, а 59% - методичну майстерність. 53% стажерів наголошують, що головними мотивами працевлаштування у ПНПУ була можливість самовираження і цікава сфера діяльності, а 41% - на можливості професійного росту і тому у 91% стажерів не з'являлась думка про зміну власної фахової підготовки.

2.3. Рівень розвитку комунікативної культури: свій вільний час 72% стажерів проводили за читанням літератури і спілкуючись з родичами та друзями, 56% - переглядали телепередачі і займалися громадською роботою; 53% віддають перевагу хобі, 50% відвідували кінотеатри, театри і клуби, а 44% - подорожують або займалися спортом.

Висновок: проблемні зони під час стажування в основному стосуються рівня розвитку організаційно-методичного аспекту підвищення кваліфікації, який пов'язаний з інформаційно-технологічними засобами навчання і мінімальним терміном свого виконання.

Тобто: викладач – головний учасник всіх процесів вузу, гарант якості освіти та є зв'язуючою ланкою між адміністрацією і студентами і тому підвищення кваліфікації, компетентності і розвиток особистісних властивостей викладацького складу є головною умовою розвитку демократичних засад національної системи освіти.

РЕЗУЛЬТАТИ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ І – ІІ КУРСІВ ДО КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В ПНПУ імені В.Г. КОРОЛЕНКА (осінь 2010)

проведеного моніторинговою комісією з 1 жовтня по 1 листопада 2009 року

Внутрішній моніторинг адаптації студентів 1-2 курсів

проводився відповідно до "Положення про внутрішній моніторинг якості освіти в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка". Розпорядженням Першого проректора було утворено комісію з підготовки даного питання у складі доц. Чайкіної Н.О., доц. Гришко О.І., ст. викл. Рендюка П.Г. До виконання доручення було залучено й інших членів моніторингової комісії, створеної в університеті.

Професійна адаптація майбутнього вчителя – це процес взаємодії особистості й соціального середовища з метою досягнення таких стосунків між ними, які в найбільшій мірі забезпечують ефективність навчально-педагогічної діяльності, розвиток студентського колективу й особистісну задоволеність професійною самореалізацією. Через адаптацію забезпечується можливість прискорення ефективного функціонування особистості студента в змінених обставинах життя. Зміна соціальної ситуації розвитку студента пов'язана із входженням в нову соціальну позицію і нову систему взаємовідносин. Адаптивна стратегія буде визначатись рівнем відповідності суб'єктивних і об'єктивних елементів допрофесійної адаптації по відношенню до ступеня збігу очікувань студента з реальною ситуацією, тобто наскільки зближене «Я-бажане» і «Я-реальне».

Моніторинг адаптації студентів на етапі допрофесійної підготовки проводився серед 210 першокурсників та 210 – другокурсників усіх факультетів педагогічного університету з **метою** визначення, що є динамічною, а що стійкою складовою навчальної адаптації студентів до впровадження КМСН. Виходячи з того, що ця адаптація вміщує й виробничо-технологічні, соціально-психологічні і особистісні елементи, нами була розроблена анкета, яка була

спрямована на вивчення цих елементів адаптації. Враховуючи те, що на момент дослідження першокурсники навчались тільки 5 тижнів, то дані які стосуються них, умовно можна назвати репрезентативними, вони показують лише тенденцію.

Для 1-го курсу:

покращились показники – тільки 45% студентів відмічають труднощі в **адаптації** за рахунок великих вимог до навчання по зрівнянню із школою, великою конкуренцією серед студентів, залежністю від екзаменів: (2007р. – 66%, 2008р. – 51%). Із них, особливо наголошують на цьому: 66% - ТД, 63% - історичного, 53% - ФМ). При цьому 28% відчувають розпач, тоді як 20% студентам все у навчанні подобається. 34% студентів університету наголошують на сприятливій **атмосфері** для навчання у вузі (2008р. - 21%).

погіршилися показники – 28% студентів не задоволені **розкладом** занять: особливо 53% – філологічного (2008р. - тільки 9% були не задоволені розкладом занять, із них 37% це стосувалось теж філологічного факультету).

майже не змінилися показники - 56% посередньо **обізнані** із КМСН (2007р. – 59%, 2008р. – 64%); 47% студентів університету відзначають, що КМСН є **незручною**: особливо 77% - філологічного, 56% - природничого, 53% - історичного, 50% - психолого-педагогічного (2007р. – 53%, 2008р. – 30%), бо змушує постійно вчитись і тому 59% студентам **важко** заробляти бали. 41% студентів університету **задоволені** на 75% **послугами**, які надаються у рамках КМСН: особливо 70% - ТД, 53% - психолого-педагогічного, а 43% студентів задоволені на 50% цими послугами: особливо 77% - філологічного, (у 2008р.: 48% на 75% і 31% на 50% були цим задоволені). 78% студентів підкреслюють, що **викладачі пояснюють** сутність КМСН, а на філологічному 63% студентам пояснює це декан (2007р. – 64%, 2008р. – 78%); 61% студентів університету наголошують, що **куратор** повинен допомагати розбиратись у тонкощах навчання (2008р. – 64%), 41% сприймають його як класного керівника (2007р. – 74%, 2008р. – 44%), а 3% не бачили його взагалі: це відмічають на психолого-педагогічному, ТД і історичному (2007р. - 4%, 2008р. – 2%).

77% студентів вважає ПНПУ імені В.Г. Короленка престижним закладом з **гарною репутацією**, а 23% - що він є фабрикою дипломів, (у 2007р. – 71% і 26% відповідно; у 2008р. – 72% і 23% відповідно).

Загалом відсоток дезадаптованих до навчання за КМСН першокурсників зменшився (на 6%), режим навчання погіршився (на 19%), а в характері, умовах навчання та в соціально-психологічних і особистісних елементах адаптації майже нічого для 1 курсу не змінилось.

Виробничо-технологічний елемент адаптації – це процес засвоєння студентом характерних умов і особливостей навчальної діяльності.

В якості об'єктивних показників цього елемента виступають: характер навчальної діяльності, умови навчання та режим навчання.

Для 2-го курсу:

покращились показники – тільки 34% відчують обмаль часу для підготовки до занять (2008р. - 57%), із них особливо 57% - ФМ; 53% мають вільний доступ до програм із загальних дисциплін (2008р. – 25%), особливо 87% - ТД, 67% - філологічного, 60% - психолого-педагогічного, 50% - історичного. 30% покращили б більшу практичну спрямованість на заняттях (2007р. - 42%, 2008р. – 40,4%); 47% - можливість вибору дисциплін (2008р. – 72%), особливо 63% - ТД, 60% - філологічного, 57% - ФВ, 53% - історичного; 44% покращили б методичне забезпечення (2008р. – 63%), особливо 77% - ФВ, 70% - ФМ, 56% - природничого, 50% - психолого-педагогічного; 59% - роботу бібліотеки (2008р. – 66,1%), особливо 73% - ФВ, 63% - історичного, 56% - філологічного і психолого-педагогічного; 36% – покращили б побутові умови (2008р. – 79,5%), із них особливо 70% - ФВ; 15% - хотіли б підвищення компетентності викладачів (2007р. - 54%, 2008р. – 25,3%): із них особливо 40% природничого; 50% - можливість працювати в комп'ютерній аудиторії (2008р. – 68,7%): особливо 63% - психолого-педагогічного і історичного, по 50% всі інші крім природничого і ТД. 17% не задовольняє розклад занять (2008р. - 24%).

погіршилися показники – 41% студентів вважають оцінювання недосконалим (2007р. - 38%, 2008р. – 18%): особливо 77% - ТД, 70% - ФВ. Тоді як 29% влаштовують критерії оцінювання на 75% (2008р. - 36%).

майже не змінилися показники - 53% студентів добре обізнані із КМСН (2007р. – 31%, 2008 – 54%); 41% відчувають дефіцит літератури і аудиторій для занять (2008р. - 41%). Не суттєві зміни відбулися і в оцінці факторів ефективності навчально-виховного процесу: рівень викладання (4,04: -0,22), система контролю знань (3,77: -0,18), робота адміністративного підрозділу (3,7: -0,02), навчально-методична база (3,5: -0,11), інновації (3,1: -0,41), практична спрямованість (3,66: -0,11), виконавча дисципліна студентів (3,33: +0,24), можливість вибору дисциплін (2,29: -0,36). 27% покращили б ремонт аудиторій (2008р. – 21,5%),

Соціально-психологічний елемент адаптації визначається ступенем включення особистості (як суб'єкта спілкування) в систему внутрішньо групових стосунків, виробленням зразків мислення і поведінки, які відображають систему цінностей і норм колективу, набуття, закріплення і розвиток вмінь і навичок міжособистісного спілкування в навчальному колективі.

В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

Для 2-го курсу:

покращилися показники – 36% студентів куратор допоміг адаптуватись до КМСН (2007р. – 22%, 2008р. – 16%), особливо 100% - ФВ, 70% - ТД. 53% вважають, що студентське самоврядування має достатній вплив в університеті (2007р. – 51%, 2008р. – 47%), крім 13% - філологічного і 43% - ФМ; 44% знають свої права і обов'язки (2007р. – 31,4%, 2008р. – 37%), крім 40% - ФМ.

майже не змінилися показники – 70% студентам викладачі, а не куратор допомогли адаптуватись до КМСН (2007р. - 72%, 2008р. - 66%). Більшість студентів оцінюють психологічну атмосферу для навчання як комфортною (3,53: -0,25), але спостерігається зниження цього показника на природничому (2,5: -1,03) і філологічному (2,83: -0,7) факультетах.

Особистісний елемент адаптації характеризується розумінням важливості навчально-професійної діяльності як для самого себе, так і для суспільства, знаходженням особистісних перспектив і професійного смислу. Головною складовою особистісної адаптації у будь-якій діяльності є «мотиваційне ядро», деякі характерологічні властивості сприймання самого себе, індивідуально-типологічні якості, самооцінка, рівень домагань, регуляція власної поведінки (інтелектуальна, моральна, вольова), спрямованість інтересів. В якості об'єктивних показників цього елемента виступають:

Для 2-го курсу:

покращились показники – 66% студентів вважають, що навички навчання за КМСН по зрівнянню з 1 курсом удосконалились (2008р. – 47%), крім філологічного - 73%, природничого – 30%, які з цим не згодні.

майже не змінилися показники – оцінка навчальної мотивації студентів (3,32: -0,22), дещо гірше вона на природничому факультеті (2,5: -1,29); оцінка зв'язку рейтингу навчання з наступним працевлаштуванням (3,04: 0).

В якості **факторів незадоволеності** впровадження КМСН студенти відзначають: що система недосконала; не універсальна, перенавантажує; важко готуватись постійно, бо багато письмових завдань; придатна до малочисельних груп, бо немає можливості об'єктивно оцінювати всю групу.

А до факторів які **задовольняють** застосування КМСН студенти зазначають: що система зацікавлює і стимулює навчання, є оперативною і зручною; підготовка до занять йде протягом року, дозволяє набрати 100 балів і без екзаменів, що зменшує емоційне навантаження; відбувається регулярний контроль і краща оцінка здібностей студента, що спонукає до самовдосконалення і самостійного оволодіння знаннями.

ВИСНОВОК: В цілому спостерігається покращення роботи із

студентами стосовно їх адаптації до впровадження КМСН – відсутнє суттєве зниження для студентів 2 курсу показників соціально-психологічних і особистісних елементів адаптації. Проблема адаптації

студентів 1 – 2 курсів до умов навчання у вузі
стосується більшою мірою виробничо-технологічного
елементу допрофесійної адаптації, який пов'язаний з
характером, умовами і режимом навчальної діяльності.

ПРОПОЗИЦІЇ

моніторингової комісії

До міністерства освіти і науки:

1. Запровадити тарифну систему у ВНЗ із розрахунку 1,5-2 середньомісячної зарплати промисловості.
2. Запровадити обмеження у державних вузах педагогічного навантаження на одного викладача до європейському рівня і підвищити престиж викладацької, наукової праці

До адміністративно-викладацького складу університету:

1. Надавати грошові премії студентам, які зайняли призові місця на Всеукраїнських олімпіадах і кафедрам, які здійснювали їх підготовку.
2. Посилити просвітницьку роботу серед студентів щодо роз'яснення сутності й специфіки кредитно-модульної системи (викладачі, куратори, деканати).
3. Вдосконалити систему оцінювання студентів за кредитно-модульною системою, обговорити критерії й шкалу оцінювання студентів за КМСН на засіданнях кафедр та радах факультетів, по можливості уніфікувати систему оцінювання студентів, виробити єдині вимоги до оцінювання студентів у межах факультетів (циклу дисциплін, спеціальності), зробити її максимально прозорою й простою для використання (завідувачі кафедр, голови методичних комісій факультетів).
4. Впорядкувати співвідношення кількості лекцій та лабораторно – практичних занять, бо зменшення лекцій перевантажує студентів самостійним опрацюванням навчального матеріалу.
5. Для підвищення якості навчання запланувати викладачам години на модульні та підсумкові контролі перевірки знань студентів.
6. Для покращення збору статистичних даних щодо успішності студентів пропонуємо у екзаменаційних відомостях ввести графу про успішність, якість та середній бал у національних та ECTS шкалах.

7. Створити на базі комп'ютерного залу кожного факультету консультаційний центр електронно – методичної продукції, де б завідуючий мав би в друкованому та в електронному вигляді увесь навчально - методичний комплекс для студентів кожного курсу по всіх предметах.
8. Надати можливість локальній мережі університету із кафедральних та факультетських комп'ютерів виходити на сервер бібліотеки і отримувати електронний варіант посібників, підручників та необхідної інформації.
9. Поліпшити культуру обслуговування студентів на абонементних бібліотеках (працівники бібліотеки).

ДОДАТКИ

Полтавський національний педагогічний університет
моніторингова комісія

АНКЕТА «Адаптація студентів 1 курсу до КМСН»

Шановні студенти!

Просимо щиро відповісти на всі запитання. Ваші відповіді будуть обов'язково враховані при удосконаленні процесу впровадження європейської кредитно-модульної системи в університеті.

1. Чи знаєте Ви свої права та обов'язки як студентів?

- а) так; б) ні; в) частково.

2. Як би Ви оцінили «образ» ПНПУ серед пересічного населення?

- а) престижний заклад з солідною репутацією і високим рівнем викладання;
б) нічим не особливий заклад з усіма притаманними вищій школі рисами
в) «фабрика дипломів»;
г) корумпований навчальний заклад.

3. Ваші перші враження від навчання:(можливі кілька варіантів відповіді)

- а) суцільний жах, нічого не встигаю; д) не задовольняє розклад занять;
б) все подобається, матеріал дається легко; ж) програма навчання не відома;
в) найголовніша проблема—заробити бали; з)сприятлива навчальна атмосфера;
г) важко перебудуватися після школи; е) інше.....

4. Наскільки Ви обізнані із кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП), за якою ви навчаєтесь?

- а) добре; б) посередньо; в) слабо.

5. Хто пояснював Вам сутність кредитно-модульної системи?

- а) куратор групи; б) декан (заступник декана); в) викладачі, г) студенти.

6. Обов'язки куратора Ви уявляєте собі так:

- а) куратор - те саме, що класний керівник у школі;
б) куратор – особа, що відповідає за підрахунок балів серед студентів групи;

- в) куратор – особа, покликана скеровувати роботу студентів групи та допомагати їм розібратися в тонкощах кредитно-модульної системи;
- г) куратор повинен просити за студента у викладачів;
- д) не уявляю, бо ще жодного разу його не бачив.

7. Кредитно-модульна система навчання (КМСОНП) – це:

- а) дуже зручно, екзаменаційна оцінка отримується протягом семестру;
- б) дуже незручно, кожен бал дається важкою працею
- в) ваша думка.....

8. Наскільки Ви задоволені освітніми послугами у рамках кредитно-модульної системи, які надає ПДПУ?

25% 50% 75% 100%

- а) задоволений;
 - б) незадоволений;
9. У своїй майбутній професійній діяльності Ви:

а) використовували б КМСОНП тому, що

б) не використовували б КМСОНП тому, що

Щиро дякуємо за відвертість!

Полтавський національний педагогічний університет
моніторингова комісія

АНКЕТА «Адаптація студентів 2 курсу до КМСН»

Шановні студенти!

Просимо щиро відповісти на всі запитання. Ваші відповіді будуть обов'язково враховані при удосконаленні процесу впровадження європейської кредитно-модульної системи організації навчального процесу(КМСОНП) в університеті.

1. Наскільки Ви обізнані із сутністю КМСОНП, за якою ви навчаєтесь?
 - а) добре;
 - б) помірно;
 - в) слабо.
2. Хто найбільше допоміг Вам адаптуватися до КМСОНП?
 - а) куратор;
 - б) студенти;
 - в) викладачі.
3. З якими навчальними проблемами Ви зіткнулися і що саме Вас незадовольняє?
 - 1) не задовольняє розклад занять
 - 2) не подобаються окремі навчальні програми
 - 3) дефіцит літератури занять
 - 4) скрута часу на підготовку до занять за КМСОНП
 - 5) оцінювання за КМСОНП слід удосконалювати
 - 6) інше.....
4. З яких навчальних дисциплін робочі початкові програми Вам не подобаються?
 - а) зі спеціальності (так ні)
 - б) з інших дисциплін (так ні)
5. Якою мірою влаштовує вас оцінювання за КМСОНП: 25% 50% 75% 100%
 - критерії оцінювання
 - фаховість
 - форми і види
6. Якщо порівняти навчання на 2 та 1 курсах, то навчатись стало:

а) легше; б) важче; в) нічого не змінилося.

7. Як Ви оцінюєте реальний вплив студентського колективу, самоврядування на життя факультету, університету?

а) не мають ніякого впливу;

б) мають достатній вплив, а саме.....

8. Чи знаєте Ви свої права та обов'язки, визначені статутом?

а) так; б) ні; в) частково.

9. Оцініть складові навчального процесу в ПНПУ за наступною шкалою, де

1 – найнижча оцінка, а 5 – найвища:

- психологічна атмосфера _____

- рівень викладання навчальних дисциплін _____

- система контролю знань _____

- рівень роботи адміністративного підрозділу університету _____

- навчально-методична база _____

- інновації в науково-педагогічній діяльності _____

- практична спрямованість навчання _____

- рівень навчальної мотивації студентів _____

- зв'язок навчального рейтингу з наступним працевлаштуванням _____

- виконавча дисципліна студентів _____

- можливість вибору навчальних дисциплін _____

- інформаційно-технічне забезпечення та використання мережею Інтернет на факультеті _____

10. Якщо Ви вважаєте за необхідне модернізувати роботу студентів, то в який саме спосіб: (варіанти відповідей позначте знаком “+”)

- більша практична спрямованість занять _____

- можливість вибору дисциплін _____

- покращення інформаційно-технічного та методичного забезпечення _____

- більша увага працевлаштуванню _____

- покращення роботи, комп'ютеризація бібліотеки _____

- змінити систему оцінювання знань студентів _____

- підвищити компетентність викладачів _____
- покращення побутових умов, ремонт гуртожитків, аудиторій _____
- впровадження сучасних методів навчання _____
- суттєве обмеження і припинення з часом заочного навчання _____
- підключення кабінетів до локальної комп'ютерної мережі _____

11. У своїй майбутній професійній діяльності Ви:

а) використовували б КМСОНП тому, що

б) не використовували б КМСОНП тому, що

Щиро дякуємо за відвертість!

Полтавський національний педагогічний університет

імені В.Г. Короленка

моніторингова комісія

АНКЕТА «Рівень підсумкового оцінювання знань студентів»

Шановні студенти!

Відомо, що оцінка будь-якої, у тому числі й навчальної діяльності, має як констатуючу, так і стимулюючу складову. Поліпшення діяльності як викладачів, так і студентів університету – головна мета даного опитування

1. Наскільки Ви обізнані із вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу (КМСОНП):

	<i>Добре</i>	<i>Посередньо</i>	<i>Слабо</i>
Із загальних дисциплін			
Із спеціальних дисциплін			

2. Який стиль роботи викладачів Ви спостерігали частіше під час навчання:

- а) демократичний;
- б) авторитарний;
- в) ліберальний.

3. Які методи виховання студентів частіше використовуються в університеті:

- а) переконування;
- б) критика і самокритика;
- в) рейтингове змагання;
- г) примус, тиск;
- д) заохочення.

4. Чи доводилось вам спостерігати факти хабарництва та зловживання службовим положенням в університеті:

- а) так
- б) ні

5. Якщо «так», то хто, на Вашу думку, є ініціатором цього явища (підкресліть):

Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка
моніторингова комісія

АНКЕТА «Рівень демократизації системи освіти»

Шановний (а) колего!

З метою дослідження демократизації системи освіти й удосконалення навчально-виховного процесу в університеті просимо Вас надати вичерпні й відверті відповіді на всі питання анкети. Гарантуємо повну анонімність.

1. Наскільки Ви поінформовані щодо основних подій і планів навчальної діяльності університету:

а) достатньо; б) посередньо; в) мало; г) не поінформован

2. Чи є достатньо прозорою, демократичною і справедливою в університеті:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Вступна кампанія		
Процедура навчання		
Система оцінювання		
Система заохочення (премії, подяки, шанування, тощо)		
Ваш варіант _____		

1. Якою мірою Вас задовольняють якість викладання навчальних дисциплін в університеті:

	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>75%</i>	<i>100%</i>
Щодо спеціальних дисциплін				
Щодо загальних дисциплін				

4. На якому рівні, на Вашу думку, професорсько – викладацький склад університету висуває вимоги до студентів:

а) високий; б) низький; в) середній; г) важко відповісти; д) мені байдуже

5. Від кого залежить, на Вашу думку, якість знань:

- від викладача;
- від співпраці викладач – студент;
- від студента;
- Ваш варіант _____

6. Чи задоволені Ви стосунками у системі:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Декан- куратор		
Декан-викладач		
Декан – студент		
Куратор – студент		
Куратор – викладач		
Викладач – студент		

7. Як би Ви оцінили «образ» ПНПУ серед пересічного населення?

- а) престижний заклад з солідною репутацією і високим рівнем викладання;
- б) нічим не особливий заклад з усіма притаманними вищій школі рисами;
- в) «фабрика дипломів»;
- г) корумпований навчальний заклад.

8. Чи згодні Ви з такими думками щодо введення інновацій в освіті:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Тільки інновації допоможуть розв'язати проблеми сьогодення		
Освіта добре існувала і без інновацій		
Інновації взагалі потрібні		
Освіта не потребує вдосконалення		
Ваш варіант _____		

9. Чи дозволяє розклад раціонально використовувати день:

- а) так;
- б) ні;
- в) коли як.

10. Над якими напрямками професійної підготовки слід особливо попрацювати викладачам:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Науково-теоретична кваліфікація		
Методична майстерність		
Організаційні аспекти		
Комп'ютерна компетентність		
Інше _____		

11. За якими критеріями Ви оцінюєте професійні якості викладачів :

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Вміння цікаво та зрозуміло подати навчальний матеріал		
Бажання передати свої знання та досвід студентам		
Справедливе ставлення до студентів		
Чітке визначення вимог для студентів		
Лояльне ставлення до студентів		
Ваш варіант _____		

12. Які з цих умов, на Ваш погляд, гарантують майбутнє працевлаштування:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Достатній рівень освіти		
Престиж ВНЗ		
Активність і комунікативні здібності		
Наявність протекції		
Особистісний шарм		
Гроші		
Досвід роботи		
Вдача		
Наявність будь-якого диплому		

13. Оцініть готовність ПНПУ до навчання в умовах кредитно-модульної системи

	25%	50%	75%	100%
Інформаційно				
Матеріально-технічне забезпечення				
Готовність викладачів кафедр				
Готовність деканатів				
Готовність викладачів-кураторів				
Готовність студентів – першокурсників				
Щодо організації навчального процесу				

14. Чи з'являлася у Вас думка змінити напрям власної фахової підготовки:

а) так; б) ні.

А тепер, будь ласка, вкажіть:

Ваш вік	Стать	Науковий ступінь	Стаж роботи в ПДПУ

Щиро вдячні Вам за участь в даному опитуванні!

Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка
моніторингова комісія

АНКЕТА «Рівень демократизації системи освіти»

Шановні студенти!

З метою дослідження демократизації системи освіти й удосконалення навчально-виховного процесу в університеті просимо Вас надати вичерпні й відверті відповіді на всі питання анкети. Гарантуємо повну анонімність.

1. Наскільки Ви поінформовані щодо основних подій і планів навчальної діяльності університету:

а) достатньо; б) посередньо; в) мало; г) не поінформован.

2. Чи є достатньо прозорою, демократичною і справедливою в університеті:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Вступна кампанія		
Процедура навчання		
Система оцінювання		
Система заохочення (премії, подяки, шанування, тощо)		
Ваш варіант _____		

2. Якою мірою Вас задовольняють якість викладання навчальних дисциплін в університеті:

	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>75%</i>	<i>100%</i>
Щодо спеціальних дисциплін				
Щодо загальних дисциплін				

4. На якому рівні, на Вашу думку, професорсько – викладацький склад університету висуває вимоги до студентів:

а) високий; б) низький; в) середній; г) важко відповісти; д) мені байдуже

5. Від кого залежить, на Вашу думку, якість знань:

- від викладача;
- від співпраці викладач – студент;
- від студента;
- Ваш варіант _____

6. Чи задоволені Ви стосунками у системі:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Декан – студент		
Куратор – студент		
Викладач – студент		

7. Як би Ви оцінили «образ» ПДПУ серед пересічного населення?

- а) престижний заклад з солідною репутацією і високим рівнем викладання;
- б) нічим не особливий заклад з усіма притаманними вищій школі рисами;
- в) «фабрика дипломів»;
- г) корумпований навчальний заклад.

8. Чи згодні Ви з такими думками щодо введення інновацій в освіті:

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Тільки інновації допоможуть розв'язати проблеми сьогодення		
Освіта добре існувала і без інновацій		
Інновації взагалі потрібні		
Освіта не потребує вдосконалення		
Ваш варіант _____		

9. Чи дозволяє розклад раціонально використовувати день:

- а) так;
- б) ні;
- в) коли як.

10. За якими критеріями Ви оцінюєте професійні якості викладачів :

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Вміння цікаво та зрозуміло подати навчальний матеріал		
Бажання передати свої знання та досвід студентам		
Справедливе ставлення до студентів		
Чітке визначення вимог для студентів		
Лояльне ставлення до студентів		
Ваш варіант _____		

**11. Які з цих умов, на Ваш погляд, гарантують майбутнє
працевлаштування:**

	<i>так</i>	<i>ні</i>
Достатній рівень освіти		
Престиж ВНЗ		
Активність і комунікативні здібності		
Наявність протекції		
Особистісний шарм		
Гроші		
Досвід роботи		
Вдача		
Наявність будь-якого диплому		

**12. Чи з'являлася у Вас думка змінити напрям власної фахової
підготовки:**

- а) так; б) ні.

**13. Оцініть готовність ПНПУ до навчання в умовах кредитно-модульної
системи**

	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>75%</i>	<i>100%</i>
Інформаційно				
Матеріально-технічне забезпечення				

Готовність викладачів кафедр				
Готовність деканатів				
Готовність викладачів-кураторів				
Готовність студентів – першокурсників				
Щодо організації навчального процесу				

Щиро вдячні Вам за участь в даному опитуванні!

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка
моніторингова комісія

АНКЕТА «Рівень підвищення кваліфікації кадрів»

Шановний колего!

З метою дослідження демократизації системи освіти й підвищення якості організації навчального процесу в університеті просимо Вас надати вичерпні й відверті відповіді на всі питання анкети. Гарантуємо повну анонімність.

1. Якими були Ваші мотиви працевлаштування в ПНПУ:

- можливість професійного росту;
- можливість самовираження;
- цікава сфера діяльності;
- рівень заробітку;
- престижно;
- інше _____

2. Наскільки Ви підвищили рівень поінформованості щодо основних подій і планів навчальної діяльності, розподілу ставок і навантажень на викладача у закладі стажування:

а) достатньо; б) посередньо; в) мало; г) не цікавлюсь

3. З якими проблемами Ви зустрічаєтесь в організації навчального процесу:

так **ні**

- слабе оснащення технічними засобами;
- дефіцит навчально – методичної літератури;
- дефіцит аудиторії;
- погані умови праці;
- велика кількість студентів у групі;

- невдала організація навчальної практики;
- низька дисципліна студентів;
- низька мотивація до навчання у студентів;
- проблем немає;
- інше _____

4. Як часто Ви реально проводите відкриті заняття (лекцію чи практичні) з подальшим обговоренням на засіданні кафедри:

- кожного навчального року;
- раз на 2-3 роки;
- ніколи не проводив.

5. Наскільки Ви під час стажування: **так** **ні**

- оновили професійні знання
- підвищили рівень компетентності щодо вирішення
- проблем у межах службових обов'язків
- встановили контакти, які корисні для роботи
- збагатились новими ідеями, які плануєте
реалізувати у своїй роботі
- шкода втраченого часу
- інші аргументи _____

6. Якою мірою Ваші передбачення щодо навчальних можливостей і потужностей втілюються у дійсність: 25%; 50%; 75%; 100%.

- у ПНПУ
- у закладі стажування

7. Як Ви проводили під час стажування свій вільний час: **так** **ні**

- читання літератури;
- перегляд телепередач;
- спілкування з друзями, родичами;
- громадська робота;
- відвідування кінотеатрів, клубів, театрів;
- туризм, спорт, подорожування;

- пошук додаткового заробітку;
- комп'ютерні ігри, Інтернет;
- хобі;
- інше _____

8. Над якими напрямками професійної підготовки під час стажування слід особливо попрацювати викладачам університету: так ні

- наукова – теоретична кваліфікація;
- методична майстерність;
- організаційні аспекти;
- комп'ютерна компетентність;
- інше _____

9. Із введенням КМСОНП – загальне навчальне навантаження:

зростає, не змінилось, падає

- щодо студентів
- щодо Вас особисто

10. Оцініть готовність ПНПУ до КМСОНП 25% 50% 75% 100%

- організаційно
- інформаційно
- матеріально-технічно
- викладачі
- деканати
- студенти

11. Чи з'являлась у Вас думка змінити напрям власної фахової підготовки:

а) так; б) ні

А тепер, будь ласка, повідомте про себе:

ваш вік _____ стать _____ науковий ступінь _____
стаж у ПДПУ _____ місце стажування _____

Щиро вдячні Вам за участь у даному опитуванні!